

og så vipassana-meditasjon. Og til slutt har vi fått mindfulness. Problemet med mindfulness er ikke markedstenkingen bak. Trenden viser tydelig at religion er varer og tjenester som kjøpes og selges, og slik har det nok alltid vært i større eller mindre grad. Mindfulness-tilbyderne er entreprenører i et marked for religion, og har klart å utvikle et produkt som passer til den moderne forbruker. Et større problem er det at en liten hær av forskere også har kastet seg over feltet og utfører en masse forskning som de mener kan vise at mindfulness virker mot en rekke plager.

Dårlig fundert. Forskningen om mindfulness er som regel dårlig fundert. Den baserer seg i hovedsak på spørreskjemaer der intervjuobjektene selv skal vurdere hvor oppmerksomme og nærværende de er ved å svare på forskjellige typer spørsmål. Metodene er tvilsomme av flere grunner. Det er videre stort språk mellom begrepene som benyttes i de forskjellige spørreskjemaene og manualene i denne forskningen. Vi vet faktisk ikke hva vi snakker om når vi snakker om mindfulness innenfor moderne psykologi.

Så er det noen som forsøker å finne faste holdepunkter ved å bruke hjernescanning, men også her kommer de fleste studier

«Mindfulness-tilbyderne er entreprenører i et marked for religion, og har klart å utvikle et produkt som passer til den moderne forbruker»

ske forskere absolutt ville se evolusjonslære dypt i gamle buddhistiske tekster, så hvorfor ikke?

Og dette var også den eneste strategien man kunne velge for å overleve i en moderne tid, mente de mest toneangivende buddhister. Alle de folkelige praksisene, magien og medisinen, versene og bøkene, objektene og ritualene, ja alt det umoderne, eller førmoderne, som buddhister flest benyttet, og fortsatt tyr til i hverdagen, måtte kastes ut av buddhismen, slik at man kunne sitte igjen med renvasket rasjonalisme.

Slukt begjærlig. Først kom zen. Karismatiske japanske lærere brakte den med seg til vesten, og den ble slukt begjærlig. Den mest sentrale av zen-buddhismens tidlige misjonærer D.T. Suzuki (1870-1966) knyttet sin tradisjon tett til den samme militaristiske tradisjon som lå under japansk imperialism, noe han valgte å tone ned i sine bøker og taler til et vestlig publikum. Her i Norge er nok de fleste etnisk norske konvertitter først og fremst tiltrukket av zen-buddhismen. Så kom tibetanske varianter av buddhismen,

til kort. Det å finne noe tydelig forhold mellom en observasjon ved hjernescanning på den ene siden og et mangetydig religiøst begrep med mer enn 2000 års historie er kinkig, for å si det pent.

Men i stedet for bare å kritisere eller avfeie den psykologiske forskningen som publiseres om mindfulness, tror jeg historisk anlagte forskere (som undertegnede) bør utforske dette feltet som en videreføring av den intense romantiseringen av buddhismen som startet på slutten av 1800-tallet.

Akkurat som den gangen ser det ut til at en søkende og stresset vestlig middelklasse allierer seg med vitenskapen for å finne en rasjonell og vitenskapelig østlig religion som kan fylle hullet etter en kristendom i krise. Markedsføringen er selvsagt mer effektiv i dag, og fortjenesten større.

Jeg tror imidlertid den trenden som forskere hjelper å skape med sine ofte tendensiøse studier er et overflatisk fenomen, som bare kan vare til neste østlige, liksom-vitenskapelige selvutviklingstrend overtar markedet.

Gjengifte og barnas beste

Jens Petter Homleid

● Oslo

SKILSMISSE

Jeg har egen erfaring med gjengifte. Den er såpass spesiell at jeg håper den fortjener å hentes fram igjen nå når Elin Ørjasæter så markant tar stilling til dette i sin kommentar i Vårt Land 7. februar. Jeg ble spesielt inspirert av sluttkommentaren: «Viljen til å være seremonimester uten ryggrad for flertallet og makta er i hvert fall konsekvent». Den viljen var ikke vi så heldige å møte en gang rundt år 2000.

Min lille historie starter med en skilsmisse etter et relativt kort og kanskje litt for spontant ekteskap om jeg skal si det selv. Etter hvert traff jeg en annen, og vi fikk barn og bodde sammen i flere år. Hun hadde ikke vært gift før, og da vi bestemte oss for å gifte oss, var å gjøre dette i kirken naturlig for oss begge.

Tok feil. Vi avtalte bryllupet med presten i den lokale kirken og regnet med at alt var greit. Der tok vi imidlertid feil. Neste gang vi kom til kirken for å avtale detaljene, ble vi møtt av presten fra nabomenigheten. Vi ble forundret, men nabopresten kunne forklare saken: vår prest var blant de få i Oslo som av prinsipp ikke viet fraskilte.

Det var historien. Jeg har i og for seg ikke noe problem med at enkelte prester sier nei til å

Elin Ørjasæter skrev om barn som brøt sammen i gråt da faren giftet seg på nytt.

Vårt Land i går

vi fraskilte selv om jeg er svært uenig med dem. Det er en relativt grei reservasjonsrett, selv om den i mine øyne er utdatert.

Det som skuffet så brutalt i vårt tilfelle, var at presten hadde denne holdningen og lot være å si fra om det da vi møttes. Det var i grunn dette som fikk meg til å koble min erfaring til Ørjasæters påstand om mangel på ryggrad hos de som vier fraskilte. Jeg har normalt stor sans for det Ørjasæter skriver, men i denne saken synes jeg hun betrakter problemstillingen gjennom et nøkkelhull. Og hennes kobling til ryggrad er et mageplask. Jeg håper svømmebeltet er på.

Ikke ryggrad. Ikke å kunne stå for det du mener, er i mine øyne ikke å ha ryggrad. Presten i vårt tilfelle hadde ikke ryggrad, men han har likevel gjort karriere i Den norske kirke. Ørjasæter har utvilsomt ryggrad, men jeg klarer ikke å finne logikken i det hun mener om gjengifte. Er det at gjengifte skjer i kir-

ken og ikke i rådhuset som er barnas problem?

Jeg tror ikke det og jeg tror ikke de er så opptatt av om det er gjengifte i det hele tatt heller. Både det som skjer i kirken, i rådhuset og på festen etterpå kan såre. Jeg tror det barn bryr seg mest om er hvordan de har opplevd bruddet og hvordan mor og fars liv går videre, det vil si: har de et godt forhold, aksepterer de hverandre og eventuelt nye partnere også videre? Kirke eller rådhus eller ingen av delene er formaliteter, og barn er heldigvis ikke så opptatt av dette som oss voksne. Barnas beste ligger ikke i formalitetene men i realitetene.

Nektes? En annen ting jeg lurer på, er om Ørjasæter mener at en som er så uheldig å forsøke seg i en fraskilt, uten selv å være det, skal nektes kirkebryllup? Og skal kirken fortsette å kreve troskapsløfte når vi med sikkerhet vet at en svært stor del av de som gir løftet, vil bryte det? Det er mye man kan undre seg over og ha meninger om. Til det kreves det heldigvis ikke ryggrad, en god stol er nok.

SI DIN MENING

• verdiddebatt.no/orjas

Les Elin Ørjasæters innlegg «Skilte heteroer» og delta i debatten i vårt nettforum.

Vær noens beskyttende molo

Ingvild Misund

● Frikirke-jente, 19 år. Bor i Lima, Peru

OMSORG

Hver dag i min jobb i ytterkantene av Lima i Peru møter jeg barn og ungdommer. De deler, leker, tuller og erter, sprer glede og er irriterte – akkurat som norske. Men du skal ikke ha kommet langt «under huden på dem» før du forstår at mange av dem har en bagasje barn ikke skulle behøve å bære.

Jeg skal jobbe som frivillig for Strømmestiftelsen i 7 måneder i Lima, via Hald Internasjonale Senter. Jeg jobber for Strømmestiftelsens samarbeidsorganisasjon, Tierra de Ninos (Barnas land), i det ekstreme nord og det ekstreme sør i en av verdens største slumbyer, Lima, hovedstaden i Peru.

Spre glede. Her prøver jeg å møte de barna og ungdommene jeg treffer, - vise kjærlighet, spre glede og være en trygg person. Jeg er ingen ekspert på bistandsarbeid, men jeg, som alle andre, kan være noe for noen.

Fattigdommen er ikke det som har slått meg som det største problemet. Det jeg opplever som verre enn ekstrem fattigdom er vold i hjemmet. Den skjer i alle land – og frarøver et barn tillit, trygghet og selvfølelse.

Vold i hjemmet. Jeg var med på å utføre en stor undersøkelse om vold i hjemmet i en bydel av Lima. Undersøkelsen var støttet av ordføreren. Selv om den selvsagt var anonym, var det ingen som svarte at de var blitt utsatt for vold i hjemmet det siste året. Dette kan ikke være sant.

Senere dro jeg til en barneskole i samme bydel. Her fortalte jeg at det ikke er lov å slå barna sine i mitt hjemland, Norge. Barna var sjokkerte! Jeg bestemte meg for å spørre om de kjente noen som ble slått hjemme. Alle rakk opp hånda. Jeg tok et skritt til og spurte om de selv ble slått hjemme. Alle rakk opp hånda.

Ja, jeg kjenner barn og ungdommer i Lima som blir eller har blitt kraftig slått hjemme. Jeg har hørt om alt fra knytt-

never, steinkasting og belteslag til jernstenger og jordspader. I tillegg er det mye psykisk vold.

Det jeg personlig er mest takknemlig for fra Norge er at jeg har en god familie og gode omsorgspersoner som alltid har vist meg kjærlighet. Jeg har fått anerkjennelse, kjærlighet, respekt og tro på at jeg har noe å bidra med. Min gode familiesituasjon og menighet tok jeg som en selvfølge før, men det gjør jeg ikke nå. Selvfølgelig har blitt til takknemlighet. Å måtte dra til en by 1.000 mil hjemmefra bør virkelig ikke være nødvendig for å ta dette verdensomfattende og samtidig brutalt nærværende samfunnsproblemet på alvor og for å innse hvor grunnleggende viktig det er å få vokse opp i et trygt hjem og eller i en trygg menighet.

Sårbare. Jeg vil oppfordre dere alle til å være noe for noen. Vær noens molo, demp bølgene – så livet blir lettere for den sårbare som er på innsiden.

Det er godt når barn som trenger det møter voksne som kan det.